

Dijkversterking HANSWEERT

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

WIJ
WERKEN AAN
WATERVEILIGHEID

18

NIEUWSBRIEF

Waterschap Scheldestromen werkt aan de dijkversterking van Hansweert. De dijk voldoet niet aan de nieuwste waterveiligheidsnorm die het Rijk op 1 januari 2017 in de wet heeft vastgelegd. Dit betekent niet dat de dijk acuut onveilig is, maar om in de toekomst de veiligheid tegen overstromingen te kunnen garanderen, moet het dijkvak worden versterkt. Het traject waar het om gaat is 5.150 meter lang en loopt vanaf het sluisencomplex Hansweert tot en met de Langeweg in Kapelle. De dijk is niet hoog genoeg en is aan de binnenkant onvoldoende stabiel.

“De dijkversterking bij Hansweert wordt voor het grootste deel gefinancierd door het Hoogwaterbeschermingsprogramma en door waterschap Scheldestromen. Dit is een programma waarin het Rijk en de waterschappen intensief samenwerken om Nederland te beveiligen tegen overstromingen. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma is onderdeel van het Deltaprogramma Waterveiligheid. Hierin wordt in Nederland tot 2050, volgens de huidige inzichten, meer dan 1.500 kilometer primaire dijken versterkt, zodat ze weer voldoen aan de nieuwste veiligheidsnormen.”

TERUGBLIK OP 2022 EN VOORUITKIJKEN NAAR 2023

De tijd vliegt voorbij, de kortste dag van het jaar is net gepasseerd en Kerstmis is al weer in zicht. 2022 was een spannend jaar, het ontwerp van de dijk hebben we afgerond en sinds september is een aannemer aan boord, de combinatie VanOord/KWS (Answest) die de komende jaren de dijkversterking gaat uitvoeren. Omwonenden die in november naar de informatiebijeenkomst kwamen, maakten al kennis met een aantal medewerkers van Answest. In deze nieuwsbrief een terugblik op deze geslaagde informatiebijeenkomst. En een vooruitblik op wat 2023 voor ons in petto heeft.

In deze nieuwsbrief presenteren wij de uitkomsten van het omgevingsonderzoek wat dit voorjaar plaatsvond. Verder leest u

meer over de bomen die we gaan kappen en vervangen in het park. Hans van der Sande legt uit wat het stormseizoen is en wat dit voor onze werkzaamheden betekent. Met bijzonder fotomateriaal gaan we terug in de tijd en laten wij u het verleden en heden van de voormalige gasfabriek Hansweert zien.

Ik wens u veel lees- en kijkplezier met deze nieuwsbrief en voor de komende periode fijne feestdagen en een gelukkig maar vooral gezond 2023.

Hopelijk zie ik u weer op een van onze informatiebijeenkomsten in 2023.

Alex de Smet, omgevingsmanager dijkversterking Hansweert

PLANNING DIJKVERSTERKING HANSWEERT

INITIATIEFFASE
2017 - 2018

VERKENNINGSFASE
2018 - 2019

PLANUITWERKINGSFASE
2020 - NAJAAR 2021

REALISATIEFASE
NAJAAR 2021 - 2022

→ Voorbereiding van de uitvoering

TWEEDE KWARTAAL 2022

- Ter inzagelegging planproducten
- Ter inzagelegging bodemkwaliteitskaart

VIERDE KWARTAAL 2022

- Bepalen ligging kabels & leidingen (proefsleuven)
- Verleggen kabels en leidingen
- Aanbrengen ondergrondse buis ter plaatse van dijkopgang Lange Geer/slibdepot

2023

- Start uitvoering dijkversterking kanaalzijde (Fase 1) Eerste kwartaal
 - Bomen rooien sportvelden
 - Verleggen sportvelden
 - Aanpassen Scheldemond
- Tweede kwartaal
 - Aanleg rotonde Boomdijk
 - Aanpassen aansluiting N289
- Derde kwartaal
 - Aanleg strekdammen in de Westerschelde

2024 EN 2025

- Start uitvoering dijkversterking landelijk gebied (Fase 2)

2026

- Start uitvoering werkzaamheden rondom slibdepot

2027

- Dijkversterking Hansweert gereed

TERUGBLIK INFORMATIEBIJEENKOMST 23 EN 24 NOVEMBER

Nu de coronamaatregelen van de baan zijn, was het weer mogelijk om een informatiebijeenkomst te organiseren. Dat er behoefte was om elkaar weer fysiek te ontmoeten, bleek uit het grote aantal aanmeldingen. Zoveel zelfs dat we er nog een extra avond aan toevoegden.

Het doel van deze bijeenkomsten was om de aannemer, combinatie VanOord/KWS (Answest), te introduceren. En uitleg te geven over de planning, de werkzaamheden die in 2023 worden uitgevoerd, de omleidingsroutes en de metingen die we gaan uitvoeren aan woningen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Natuurlijk konden de bewoners van Hansweert vragen stellen over

de dijkversterking. Er zijn veel vragen gesteld over de omleidingsroutes (is de veiligheid van de fietsers voldoende gewaarborgd), de bereikbaarheid van Hansweert en de zorg over schade aan woningen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Verder kwam het verzoek om een bewonersplatform in te stellen, zodat er een goede interactie ontstaat tussen het projectteam en de bewoners van Hansweert tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. We konden tijdens de bijeenkomsten veel vragen beantwoorden. De vragen en verzoeken waar we op dat moment geen antwoord op konden geven, bespreken we binnenkort binnen het projectteam

(waterschap en Answest). Zodra we antwoord hebben op deze vragen en verzoeken, delen we dit met u.

Uit de gesprekken die we na afloop hadden met een aantal bezoekers, concluderen we dat deze informatiebijeenkomsten als zeer positief worden ervaren en voor herhaling vatbaar zijn. Dat zullen we ook zeker doen. We vinden het belangrijk dat bij zo'n omvangrijk project de bewoners van Hansweert tijdig en goed geïnformeerd worden. Een informatiebijeenkomst is één van de middelen om hierin te voorzien.

EVEN BOMEN OVER BOMEN

Voor de uitvoering van de dijkversterking bij Hansweert is het noodzakelijk om bomen en struiken te kappen. Met name in de recreatiezone (park en sportvelden) van het dorp. Ter voorbereiding op de kap is er een inventarisatie gemaakt van de aanwezige bomen: soorten, dikte en vitaliteit. Ook is onderzoek gedaan naar de eventuele functie voor vleermuizen. Bij de herinrichting van de recreatiezone zal een groot aantal bomen en struiken worden aangeplant.

Inmiddels stelde een landschapsarchitect een beplantingsplan op. Dit plan kwam tot stand na een inspirerend veldbezoek met een medewerker van de gemeente Reimerswaal en Peter Meininger van adviesbureau MaGRID. Monumentale oude bomen worden

waar mogelijk gespaard en in enkele gevallen verplant. Bij de nieuwe aanplant houden we rekening met landschappelijke aspecten, maar ook met de wens van het waterschap en de gemeente om streekeigen en/of inheemse bomen te gebruiken.

Ook is gedacht aan de natuurfunctie die bomen hebben, zoals broed- en foerageergelegenheid voor vogels, een voedselbron voor insecten en dergelijke. Uiteraard is ook de gebruiksfunctie door

mensen onderzocht. Zo zou het niet handig zijn om zwarte elzen te planten langs sportvelden. De afgewaaid 'elzenproppen' zijn niet fijn om op te lopen. Op andere plaatsen zijn zwarte elzen (een aantrekkelijke voedselbron voor zaadetende vogels zoals putters en sijen) natuurlijk wel mogelijk. Andere gekozen boomsoorten zijn onder andere de fladderiep, linde, okkernoot, zomereik en zoete kers. Verder zijn er besdragende struiken gekozen, zoals de Gelderse roos en sleedoorn.

Zicht op het park: De bomen links verdwijnen vanwege de dijk die hier verbreed wordt. De grote boom rechts blijft gehandhaafd

WERKEN IN HET STORMSEIZOEN: HOE WERKT DAT?

Hans van der Sande

Van 1 oktober tot 1 april is het stormseizoen. Een periode waarin er niet aan de dijken wordt gewerkt, om de dijkveiligheid te garanderen. Toch is het onder bepaalde omstandigheden en met strenge eisen mogelijk om bepaalde werkzaamheden wel uit te voeren. Dit is ook het geval bij de dijkversterking bij Hansweert. Hans van der Sande, adviseur waterkeringen bij waterschap Scheldestromen legt uit wat dat betekent.

Hans werkt sinds 1995 bij het waterschap en houdt zich al die jaren bezig met waterkeringen. Hans: 'Ik ben onder andere betrokken geweest bij het project Zeeweringen, het project Zwakke Schakels en recent ook bij Waterdunen.

Normering dijk bij Hansweert

De dijk bij Hansweert is afgekeurd omdat deze niet voldoet aan de nieuwste waterveiligheidsnorm die het Rijk in 2017 in de wet vastlegde. Hans: 'Alle dijken worden periodiek gecontroleerd, in 2011 was de één na laatste keuring. Toen was de normering nog volgens de oude wetgeving. Dat betekent dat de dijk een storm aankan die eens in de 4000 jaar voorkomt. In de Waterwet van 2017 is de norm gebaseerd op het overstromingsrisico. Voor Hansweert geldt een zeer strenge norm omdat het gebied achter de dijk een soort kom is. Met aan de ene kant het Kanaal door Zuid-Beveland en aan de andere kant de Westerschelde, loopt de kom razendsnel vol met water als de dijk doorbreekt. Het is daarom duidelijk dat de dijk moet worden versterkt.'

Werkperiode waterkeringen

In september dit jaar is het werk voor de dijkversterking gegund aan de aannemerscombinatie Answest. De komende maanden treft de aannemer de laatste voorbereidingen. Vanaf januari 2023 starten de werkzaamheden buiten. Dat betekent dat er ook in het stormseizoen gewerkt wordt. 'Er

is altijd werk aan waterkeringen,' legt Hans uit. 'Als je vanuit andere belangen, bijvoorbeeld overlast voor de omgeving, tijd en geld kijkt, is niet werken in het stormseizoen soms lastig.

Even sterk als anders

Onder bepaalde omstandigheden en voorwaarden is het daarom mogelijk om toch in het stormseizoen te werken. Hans: 'Het uitgangspunt voor werken aan waterkeringen in het stormseizoen, is dat de waterkering even sterk blijft dan wanneer we niet aan de dijk werken. Daar stellen we strenge eisen aan. En we houden vanuit het waterschap altijd toezicht hierop. Ook houden we het weer, de waterstanden en de te verwachten wind goed in de gaten. Zodat we bijvoorbeeld bij slecht weer het werk even stilleggen. Daarnaast is het werken in het stormseizoen alleen mogelijk bij grote werken, en op niet te veel plekken in Zeeland tegelijk. Anders is het voor ons niet te controleren.'

Maatregelen

Verder moet de aannemer verschillende maatregelen treffen om de dijk op sterkte te houden. Hans: 'Als de dijk bijvoorbeeld verbreed wordt, kun je onderscheid maken tussen het werken aan de dijk aan de binnenzijde (landzijde) en buitenzijde (in dit geval kant Westerschelde). Vaak is werken aan de binnenzijde van de dijk mogelijk als deze binnen 48 uur weer op sterkte is. Als er aan de buitenzijde van de dijk gewerkt wordt, moet deze binnen 24 uur weer op sterkte zijn.

Ook werkt de aannemer vaak met kortere werkvakken. Daarnaast voert een aannemer allerlei voorbereidende werkzaamheden uit. Een voorbeeld daarvan is het aanleggen van een oprit. Door het afdekken van het gras op de dijk verliest de dijk niet zijn sterkte. Want die sterkte komt uit de wortels, en die kunnen daar wel tegen. Zo kan een aannemer vaak meer doen dan je op het eerste gezicht denkt.'

Veilige waterkeringen

'Voor het werken in het stormseizoen hebben we vanuit het waterschap een duidelijk protocol,' vervolgt Hans. 'Hierin staat bijvoorbeeld met welk materiaal en welk materieel er gewerkt wordt en welke mensen er aanwezig zijn. Daarnaast moet de aannemer 24 uur per dag bereikbaar zijn, in het geval van calamiteiten. We zorgen ervoor dat dit goed geregeld is, want het waterschap is verantwoordelijk voor veilige waterkeringen.'

Vragen uit de omgeving

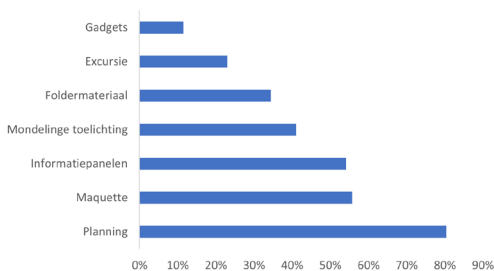
'Uit de omgeving krijgen we soms vragen als er tijdens het stormseizoen gewerkt wordt,' sluit Hans af. 'Daarom besteden we daar ook aandacht aan. En het is goed om te weten dat als er een storm langskomt, de waterkering even sterk is als normaal. En dat we altijd zorgvuldig werken. Maar als mensen zich zorgen maken, is het zeker goed om contact met ons op te nemen.'

UITKOMST OMGEVINGSONDERZOEK

Afgelopen zomer voerden wij een omgevingsonderzoek uit onder de inwoners van Hansweert, met het doel om na te gaan of de communicatiemiddelen die we tot nu toe hebben ingezet, voorzien in de behoefte van de omgeving. Hiernaast willen we inzicht krijgen in uw wensen, ideeën en verwachtingen om u de komende jaren nog beter en tijdig van de juiste informatie te voorzien. 64 personen vulden het onderzoek in. Onderstaand een samenvatting van de meest in het oog springende resultaten.

Op de vraag hoe u tegenover de dijkversterking Hansweert staat, werd de verbetering van de veiligheid voor de omgeving als positief genoemd (66%). Als negatief punt werd aangemerkt de hoge kosten om de dijk te versterken (9%). 25% had geen mening.

Ook vroegen we hoe de omgeving aankijkt tegen de komst van een informatiecentrum om informatie te krijgen over de dijkversterking Hansweert. 84% van de deelnemers staat hier positief tegenover. In onderstaand overzicht is weergegeven op welke manier de men informatie willen ontvangen in het informatiecentrum.

Uit het onderzoek blijkt verder dat de nieuwsbrief het meest geraadpleegd wordt om op de hoogte te blijven over de voortgang van het project. Opvallend is het lage gebruik van social media zoals o.a. Twitter. Op de vraag via welk medium de omwonenden de komende jaren geïnformeerd willen worden, scoren het informatiecentrum, brochures, bewonersbrieven en de nieuwsbrief het hoogst.

Door het omgevingsonderzoek hebben we een beter inzicht gekregen in de effectiviteit van de communicatiemiddelen die we tot nu toe hebben ingezet, de optimalisering hiervan en de ontwikkeling en inzet van nieuwe communicatiemiddelen. Eén van deze nieuwe middelen is de inzet van de BouwApp door de combinatie Answest. Hier kunt u actuele zaken over de voortgang van het project lezen. Tijdens de infobijeenkomst afgelopen november is hier meer over verteld.

Los van de uitslag van de enquête staan wij er natuurlijk altijd voor open om samen met u de communicatie over de uitvoering van de dijkversterking Hansweert te verbeteren. Dit is een continu proces waar we u voor nodig hebben. Dus zijn er ideeën, wensen of vragen neem dan zeker contact met ons op.

HOE WERKT DE BOUWAPP?

Download de BouwApp via de App Store (Apple) of Play Store (Android).

Of scan de QR-code. Zoek in de app op 'Dijkversterking Hansweert' en markeer het project als favoriet.

HANSWEERT IN VROEGERE TIJDEN - HEDEN EN VERLEDEN

Schaarste aan brandstof is van alle tijden. Ook in de negentiende eeuw was de vraag naar brandstof al groot. Om in deze behoefte te voorzien, werden in die tijd door heel Nederland gasfabrieken gebouwd. De gasfabrieken gebruikten steenkool als grondstof. Door de steenkool in ovens te verhitten kwamen gassen vrij die als brandstof gebruikt konden worden voor de verwarming van woningen, gebouwen en straatverlichting. De eerste gasfabriek werd in 1826 in Rotterdam gebouwd. Rond 1913 werd in Hansweert een gasfabriek in gebruik genomen. Al snel bleek dat deze relatief kleine 'energiefabriek' te klein was om rendabel gas te produceren. In 1929 werd de gasfabriek in Hansweert dan ook gesloten en werd in de daaropvolgende jaren gas naar Hansweert aangevoerd vanuit de gasfabriek in Goes. Door de ontdekking van de aardgasvelden bij Slochteren (Groningen), eind jaren vijftig, kwam er een eind aan het tijdperk van de gasfabrieken. Vanaf dat moment worden en tot op de dag van vandaag steden en dorpen voorzien van aardgas. De gasfabriek Hansweert aan de Burkunkstraat/Veerweg met zijn karakteristieke bouwstijl is inmiddels al jaren geleden gesloopt. Wat rest is historisch fotomateriaal waarop het bijzondere gebouw nog goed te zien is. Op een deel van de grond waar de gasfabriek stond, komt nu een deel van de te versterken dijk te liggen.

Bron: "Facebookpagina: Hansweert van Toen"

VRAGEN?

Heeft u vragen over het project dijkversterking Hansweert in het algemeen of naar aanleiding van deze nieuwsbrief? Stuur dan een e-mail naar: hansweert@scheldestromen.nl. We doen ons best om uw vragen zo snel mogelijk te beantwoorden. Kijk daarnaast voor meer informatie op de website van waterschap Scheldestromen: www.scheldestromen.nl/hansweert.

COLOFON

Eindredactie:
waterschap Scheldestromen
Vormgeving en fotografie:
waterschap Scheldestromen en 10uur

W scheldestromen.nl/hansweert
E hansweert@scheldestromen.nl
T 088 2461000
December 2022

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

WIJ
WERKEN AAN
WATERVEILIGHEID